

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.

એમ.ફીલ./ પીએચ.ડી. (સંસ્કૃત) Content Course

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ થી ૨૦૧૭-૧૮ સુધી અમલમાં આવનાર અભ્યાસક્રમ

ઉદ્દેશ :- વિદ્યાર્થીઓને સંશોધન પદ્ધતિ વિષેની સઘન સમજ આપવી.

સ્નાતક- અનુસ્નાતક કક્ષાને અસમાવિષ્ટ પાઠ્યક્રમને આવરી લેવો.

Part 1	સંશોધન શાસ્ત્ર	કુલ ગુણ ૧૦૦
Unit-I	સાહિત્ય સંશોધનશાસ્ત્ર (૧) સંશોધન _ સંજ્ઞા, વિવિધ વ્યાખ્યાઓ. (૨) સંશોધન સ્વરૂપ, પ્રયોજન અને કાર્ય (૩) સાહિત્ય સંશોધનની વિભાવના, સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ	(૨૫)
Unit-II	(અ) સાહિત્ય સંશોધનની પ્રક્રિયાનાં વિવિધ સોપાનો. (૧) સામગ્રી સંચય - મૂળ સામગ્રી અને આધાર સામગ્રી, તેના ઉપયોગની પદ્ધતિ (૨) સૂચીકરણ, સૂચીકરણની પદ્ધતિ, સૂચિના પ્રકારો, સંદર્ભનોંધ, પાદટીપ, સંક્ષેપસંકેત....ઈત્યાદિ (૩) સામગ્રી - વિવરણ, અર્થઘટન અને મૂલ્યાંકન (બ) સાહિત્ય સંશોધકની સજજતા (૧) સાહિત્ય સંશોધન અને વિવેચન (૨) સાહિત્ય સંશોધનમાં સાહિત્યના ઇતિહાસ, અલંકારશાસ્ત્ર અથવા સાહિત્યશાસ્ત્ર, હસ્તપ્રતવિદ્યા, છન્દ: શાસ્ત્ર તથા અન્ય શાસ્ત્રોની ભૂમિકા. (૩) સાહિત્યસંશોધનમાં અન્ય સમાજ વિજ્ઞાનોનો વિનિયોગ.	(૨૫)
Unit-III	વૈદિક સાહિત્ય તથા વેદોના અર્થઘટનની પરંપરા (૧) વેદના અધ્યયનનું મહત્ત્વ, વેદ શબ્દની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ, વ્યુત્પત્તિ (પ્રાચીન ગ્રંથોના આધારે), વેદોના અનુશીલનની દીર્ઘ પ્રાચીન પરંપરા, વેદ સંહિતાના ભાષ્યકારો તેમની વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ, સાયણભાષ્ય, વિદેશી અભ્યાસીઓનો વેદના અધ્યયનમાં સહયોગ અને મેક્સમૂલરનું પ્રદાન, ભારતમાં વેદોનો અભ્યાસ, આરણ્યક સાહિત્ય.	(૨૫)
Unit-IV	અર્વાચીન સંસ્કૃત સાહિત્ય પરિચય. આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્યકારોનાં પ્રયાજનો, ખેડાયેલાં સાહિત્ય સ્વરૂપો, મહાકાવ્યો, શતકકાવ્યો, સ્તોત્રકાવ્યો, દૂતકાવ્યો, ગેયકાવ્યો, શાસ્ત્ર(કિલ્ષ્ટ) કાવ્યો, રૂપકસાહિત્ય, ગદ્યસાહિત્ય, કથા, નવલિકા, નિબંધ, લઘુકથા, યાત્રાવર્ણન, નવલકથા ઇત્યાદિ.	(૨૫)

સંદર્ભગ્રંથ:-

૧. સંશોધન પદ્ધતિ- ચંપૂવ્યાસ યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
૨. સંશોધન પદ્ધતિ- પ્રા. સી. વી. મહેતા
૩. સાહિત્ય સંશોધનની પદ્ધતિનાં મૂળ તત્ત્વો- પ્રા. સી. વી. મહેતા
૪. સાહિત્ય સંશોધન વિષે-સુમન શાહ
૫. Thesis & Assignment Writing
૬. વૈદિક સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ- ગૌતમ પટેલ
૭. વૈદિક સાહિત્ય ઓર સંસ્કૃતિ-આ.બલદેવ ઉપાધ્યાય
૮. સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ- મેકડોનલ, અનુ. મો. પા. દવે.
૯. અર્વાચીન સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ- મૂ.લે.શ્રીધર વર્ણકર, અનુ.અનંતરાય રાવળ,પ્રા.લેલે.
૧૦. આધુનિક કાલકા સંસ્કૃત ગદ્યસાહિત્ય- કલનાથ શાસ્ત્રી, રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃત સંસ્થાનમ્ નई દલ્લી.
૧૧. બીસમી શતી કા સંસ્કૃત સાહિત્ય- રાધાવલ્લભ ત્રિપાઠી, રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃત સંસ્થાનમ્ નई દલ્લી

પ્રથમ વર્ષ પ્રશ્નપત્ર-૨

Part 1	પાઠ્યગ્રંથનો અભ્યાસ	કુલ ગુણ ૧૦૦
Unit-I	શ્રી સદાનન્દકૃત વેદાન્તસાર - ૧ પાઠ્ય વિષયોનું વિભાજન	(૨૫)
Unit-II	શ્રી સદાનન્દકૃત વેદાન્તસાર - ૨ પાઠ્ય વિષયોનું વિભાજન	(૨૫)
Unit-III	મહાભારત સભાપર્વ અ. ૪૩ - ૪૯.	(૨૫)
Unit-IV	મહાભારત સભાપર્વ અ. ૫૦ - ૬૩.	(૨૫)

સંદર્ભગ્રંથો :-

૧. વેદાંત દર્શન - સી. વી. રાવળ
૨. વેદાંતસાર:- સ. જિતેન્દ્ર દેસાઈ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૩. વેદાંતસાર:- ડૉ. ગીતા મહેતા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૪. મહાભારત - સભાપર્વ - સં. પં. સાતવલ્લેકર, સ્વાધ્યાયમંડલ, પારડી.
૫. મહાભારત - સભાપર્વ - પ્રા. રજનીકાન્ત જોશી. પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૬. વેદાંતની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો - ડૉ. રીટાબેન જોશી, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.

પ્રથમવર્ષ પ્રશ્નપત્ર-૩

Part 1	પ્રશિષ્ટ અને અર્વાચીન સાહિત્યકૃતિ	કુલ ગુણ ૧૦૦
Unit-I	કાદમ્બરી - મહાશ્વેતાવૃત્તાન્ત (બાણભટ્ટ) - ૧ બે ખંડોમાં વિભાજિત	(૨૫)
Unit-II	કાદમ્બરી - મહાશ્વેતાવૃત્તાન્ત (બાણભટ્ટ) - ૨ બે ખંડોમાં વિભાજિત	(૨૫)
Unit-III	મૂકો રામગિરિભૂત્વા હર્ષદેવો માધવ: ૧ - ૧	(૨૫)
Unit-IV	મરીચિકા - ડૉ. રાજેન્દ્ર નાણાંવટી	(૨૫)

સંદર્ભગ્રંથિ:-

૧. કાદમ્બરી - એક અધ્યયન _ ડૉ. વિજય પંડ્યા.
૨. કાદમ્બરી - મહાશ્વેતાવૃત્તાન્ત: ૧ સં.એસ. ડી. ઝાલા અથવા ડૉ. વિજય પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૩. આધુનિક કાલકા સંસ્કૃત ગદ્ય સાહિત્ય- કલાનાથ શાસ્ત્રી, રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃત સંસ્થાન, દિલ્હી.
૪. સાંપ્રત સંસ્કૃત કવિતા : પરિવર્તન અને પ્રવાહો - ડૉ. રીતા ત્રિવેદી, વિતરણ : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૫. આધુનિકસંસ્કૃતસાહિત્યાનુશીલમ્- રામજી ઉપાધ્યાય, સંસ્કૃત પરિષદ્ સાગર.
૬. આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્યકા - ડૉ. જગન્નાથ ત્રિપાઠી.
૭. સંસ્કૃત સમકાલીન કવિતા - ડૉ. હર્ષદેવ માધવ.
૮. અભિનવકાવ્યાલંકારસત્રમ્- રાધાવલ્લભ ત્રિપાઠી, પ્રતિભા પ્રકાશન. દિલ્હી.
૯. સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્ર એવં કાવ્ય પરંપરા - રાધાવલ્લભ ત્રિપાઠી, પ્રતિભા પ્રકાશન. દિલ્હી.
૧૦. આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય - રાધાવલ્લભ ત્રિપાઠી
૧૧. આધુનિક સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્ર - આનંદકુમાર શ્રીવાસ્તવ,
૧૨. મૂકો રામગિરિભૂત્વા હર્ષદેવો માધવ: રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃત સંસ્થાન, દિલ્હી.
૧૩. યક્ષ ડાયરી - હર્ષદેવ માધવ , પાર્શ્વપ્રકાશન,અમદાવાદ.

ચિત્રવાચી, પર્યા.
સંસ્કૃત સાહિત્યકા
સાન જાન ૨૦૨૧